

„One su htele nešto sasvim drugo“
-razmaštavanje na temu nasilja u školama-

Milena Depolo

Beograd, oktobar 2009.

LICA:

Tanja, šestakinja

Jelena, šestakinja

Kristina, osmakinja

Marija, osmakinja

Tea, osmakinja

Miloš, osmak

Otac, Tanjin otac

Inspektor

Psiholog

Novinar

Direktor

Profesor

Učenica 1, 2, 3 i 4

Stučnjaci, Spikeri, Učesnici radionice

I SCENA

VESTI

SPIKER 1:

9. februar 2009. Marko Simeunović (18) iz Kraljeva umro je juče sat posle ponoći na odeljenju hirurgije kraljevačkog Zdravstvenog centra „Studenica”, jer ga je te noći u parku kod Železničke stanice šesnaestogodišnji S. V. pet puta ubo nožem u grudi, a ubod u srce bio je fatalan. Prema rečima očevidaca, maloletnik je ubio Simeunovića nakon što je on odbio da mu da sok koji je kupio.

SVEDOK:

Bili smo u gradu. Pre povratka kući rešili smo da svratimo u lokalni dragstor i kupimo neke grickalice i sokove. Neko je predložio da odemo u park i da još malo posedimo na klupi. U neko doba su se pojavili ti momci i ovaj dečko je prišao Marku i rekao: „ E, ja te znam iz čaršije”. Marko je odgovorio: „Okej”. Dečko je potom nastavio da ide za nama i pitao: „Imate li nešto za piće?” Kada je Marko odgovorio da nema, u deliću sekunde se sve odigralo.

SPIKER 2:

18. maj 2009. Maloletni G.K. (16) i njegov vršnjak Lj.S. iz sela Grebenac kod Bele Crkve uhapšeni su juče zbog sumnje da su u subotu po podne na smrt pretukli četrnaestogodišnjeg Georgija L. iz istog sela. Ubijeni dečak je prekjuche otišao da bere trešnje, a za njim i G.K., njegov mlađi brat I.K., i Lj.S. Popeli su se na drvo, počeli s branjem plodova kada je, prema nezvaničnim informacijama, Georgije slučajno zakačio druga G.K. Dečak, koji je navodno pre polaska na branje popio neko pivo, iznervirao se, uzeo motku i počeo da udara nesrećnog dečaka. U tome mu se pridružio i Lj.S. Besomučno su motkama udarali dečaka i kako saznajemo, razbili mu glavu, zube i polomili kosti. Udarali su ga ne osvrćući se na dečakovo zapomaganje. Kada je on nepomičan pao, G.K. i Lj.S. su se vratili u selo, a sa njima i mali I.K. Mali I.K. je preksinoć po povratku kući ocu ispričao da su G.K. i Lj.S. motkama pretukli Georgija i ostavili ga. Otac je, navodno, tada pretukao G.K., ali nije pozvao policiju i prijavio šta je njegov sin uradio. Roditelji ubijenog dečaka takođe nisu prijavili policiji da se njihov sin nije vratio kući. Telo dečaka našao je Josika Negovan, meštalin sela Grebenac, koji je juče ujutro traktorom krenuo na svoju njivu.

SVEDOK JOSIKA:

Prizor je bio strašan. Nisam poznao ubijenog dečaka, ali i da jesam teško da bih ga prepoznao. Glava mu je bila skroz crna od krvi, unakaženog lica ležao je neprirodno. Čuo sam da su ga tukli teškim kočevima, ko zna koliko dugo. Juče kada sam išao na njivu bio je uvidaj. Jedan od te dvojice tvrdi da ga nije tukao, iako ima fleke od krvi na odeći. Čuo sam da kaže da je to od trešanja.

SVEDOK 2 :

Ovako nešto nije se desilo u selu. Ne sećam se da je ovde ikada neko ubijen. Svi smo šokirani. Ubijeno je dete, i što je još monstruoznije, ubice su deca.

SPIKER 1:

17. maj 2008. Devojčice i dečaci sedmog i osmog razreda OŠ „ Sonja Marinković“ iz novosadskog naselja Grbavica početkom ove nedelje su nedaleko od škole tukli učenicu osmog razreda i naterali je da jede travu, a zlostavljanje su snimali kamerom mobilnog telefona. Snimak nasilja postavljen je na internet portalu „Jutjub“, a nadležni u školi kažu da su istog dana obavešteni o tome šta se desilo i da su odmah pokrenuli disciplinski postupak protiv svih učesnika. Na snimku se vide kako tri devojke, u društvu osam dečaka, skoro deset minuta tuku i ponižavaju devojčicu. Sve je događalo na krovu atomskog skloništa, udaljenom oko dvesta metara od škole.

SVEDOK 3:

Ja sam gledala taj snimak sa Jutjuba. Počinje tako što devojčica sedi na zidiću dok je nasilnice šamaraju i šutiraju. One se pred njom dogovaraju šta će da joj rade, a dečaci navijaju i snimaju mobilnim telefonima. Zvuk na snimku je loš, ali se može razaznati da je maltretiraju jer se navodno suprostavila, kao i zato što je iz drugog dela grada. Devojčica obučeno u crveno u jednom trenutku predlože da zlostavljana devojčica jede travu, što će i uslediti kada joj zadaju više udaraca u glavu. Dečaci i devojčice koji su navijački posmatrali maltretiranje uzvikivali su: „ Bolje da je ošišamo na ćelavo“, „Zapalite je“, „Neka nabija glavu o pesnicu“, „Daj da je bacimo u kontejner“... Onda su nastavili da se dogovaraju šta će dalje da joj rade, ali su dečaci predložili da se sve reši tučom „jedan na jedan“. Od zlostavljane devojčice su tražili da odabere sa kojom će se devojčicom koje su je malterirale potući. U kratkoj tuči nesrećna devojčica je dobila još mnogo udaraca, a šutiranje su prekinuli dečaci uz povike da

je dobila svoje i da je sada puste kući. Dok je devojčica bežala od napadača, jedna od njih je zapretila „ da će je sledeći put polomiti“.

SPIKER 2:

Mladić stradao zbog lopte.

SPIKER 1:

Život učenika i dalje ugrožen.

SPIKER 2:

Osmak tukao palicom.

SPIKER 1:

Banalna čarka u trenu se preobrati u ubistvo.

SPIKER 2:

Deca ćute o nasilju koje trpe.

SPIKER 1:

Nasilje kao životni stil.

SPIKER 2:

Novi slučaj zlostavljanja i prostitucije među učenicama.

SPIKER 1:

Novo pomodarstvo u školama – tortura nastavnika.

Pauza.

SPIKER 2:

15. maj 2008. Trinaestogodišnju učenicu pirotске osnovne škole krajem prošle nedelje brutalno su, punih osam sati, zlostavljale četiri školske drugarice. Devojčicu su odvele u stan jedne od nasilnica, gde su je tukle, a potom i seksualno maltretirale. Drugaricu zlostavljane devojčice, koju su pod pretnjom odvele u stan, naterale su da izivljavanje snima kamerom

mobilnog telefona. Dan kasnije, nasilnice su dva snimka brutalnog zlostavljanja, koja traju duže od četiri minuta, prosledile ostalim učenicima škole. Otac zlostavljane devojčice tvrdi da je snimak došao i do nekih nastavnika škole, ali da o tome ni njega ni policiju nisu obavestili.

OTAC:

Čuli smo da su neki profesori gledali snimak u nastavničkoj kancelariji, a nas niko nije pozvao da nam kaže. Kada se sve otkrilo, otišli smo u policiju i saznali da škola nije ni prijavila zlostavljanje. Našu ćerku je saslušao inspektor za maloletničku delinkvenciju, pregledao ju je ginekolog. Bila je kod psihologa. Rečeno nam je da ima povrede po telu i genitalijama.

II SCENA

OTAC I INSPEKTOR

OTAC:

Mislio sam da je kod drugarica. A za to vreme one su je maltretirale, tukle, seksualno zlostavljale... Punih osam sati su se izivljavale nad mojim detetom.

INSPEKTOR:

Tog dana niste ništa primetili?

OTAC:

Vratila se kući sa modricom ispod oka. Pitali smo je šta se desilo. NIje htela da nam kaže. Slagala je da se udarila o naslon stolice.

INSPEKTOR:

Kako ste saznali šta se zapravo dogodilo?

OTAC:

Od komšija. Tek nekoliko dana kasnije. Kada je snimak već uveliko kružio gradom. Posle nam je i ona ispričala sve.

INSPEKTOR:

Šta vam je ispričala?

OTAC:

To. Ne terajte me da ponavljam.

INSPEKTOR:

Da li ste gledali taj snimak?

OTAC:

Ne.

INSPEKTOR:

Niste ga dobili?

OTAC:

Ne, nisam mogao.

INSPEKTOR:

Ovde imamo opis snimka. Pročitaću vam, a vi recite da li je to ono što i vi znate.

OTAC:

Molim vas...

INSPEKTOR:

Potrebno je za zapisnik. Pažljivo slušajte.

OTAC:

U redu.

INSPEKTOR:

Snimak počinje u momentu kada nesrećna devojčica, sitnije građe, obučena sedi na krevetu u sobi, dok joj tri nasilnice koje se vide na snimku uz psovke naređuju da se skine. Slede brutalne scene verbalnog i fizičkog zlostavljanja uz tihe molbe žrtve da prestanu. Devojčica u šoku, paralisano radi sve što joj naređuju. U jednom trenutku stavlja ruke na lice i zbog toga dobija seriju udaraca po glavi. Drugi snimak je još brutalniji. Zlostavljano dete plačnim glasom moli školske drugarice da prestanu. S izgubljenim pogledom, potpuno paralisana, devojčica ponovo dobija šamar i nastavlja da radi sve šta joj se naređuje. To je poslednja scena zabeležena snimkom. Da li se ovo uklapa sa vašim saznanjem?

OTAC:

Da.

INSPEKTOR:

Da li znate kako se sve završilo?

OTAC:

Došao je taj dečak. One su zvale još nekoliko starijih dečaka da se pridruže. Jedan od njih se, kada je video šta se dešava, naljutio, naterao devojčice da mom detetu vrate odeću i izveo je iz kuće. Ne znam koji je dečak u pitanju, ali sam mu zahvalan što nam je spasao dete.

INSPEKTOR:

U redu. Hvala vam. Zvaćemo vas ukoliko nam budete potrebni.

OTAC:

I šta dalje?

INSPEKTOR:

Dalje je na nama. Učinićemo sve što možemo da vam pomognemo.

OTAC:

Najgore od svega je što uopšte ne možete da nam pomognete. Da joj pomognete.

SCENA III

KAKO JE SVE POČELO?

Autobuska stanica. Tanja i Jelena čekaju autobus da krenu u školu.

TANJA:

Vidi.

JELENA:

Ne mogu da verujem da si obukla tu majicu!

TANJA:

Pa, šta, ne stoji mi?

JELENA:

Ne, nego, mislim, malo ti je prefensi za školu. Malo ti viri brus.

TANJA:

Pa, baš me briga...

JELENA:

Je l' to zbog Marka?

TANJA:

Ma jok. E, nikad se nisam oblačila zbog tipova, uvek zbog sebe.

JELENA:

Aha...

TANJA:

Ok, zbog Marka je. Sanjala sam ga.

JELENA:

Ti i još pola škole.

TANJA:

Pa dobro, znam, ali ja mislim da ga volim.

JELENA:

Daj, ne lupaj, u školi si tek tri meseca...

TANJA:

Pa, nemam pojma. Tako se osećam.

JELENA:

Važi.

TANJA:

Danas imaju fizičko. Mislila sam da ih malo gledamo kako igraju...

JELENA:

Čekaj, njima je fizičko treći... Pa, nama je tada engleski...

TANJA:

Ja ne idem.

JELENA:

Pa... Znaš šta, i ja imam dve ocene, a ima gomila njih koji nemaju ni jednu...

TANJA:

Ideš sa mnom?

JELENA:

Idem. E, evo ga bus!

TANJA:

Ej...

JELENA:

Reci?

Tanja namešta majicu tako da joj ne viri brus.

TANJA:

Ti mi ipak kaži ako mi se opet bude video brus... Ipak mi je glupo.

Ulaze u autobus.

SCENA IV

MODA

Kod Kristine na gajbi. Kristina i Marija biraju odeću za Teu.

KRISTINA:

Statka je...

MARIJA:

Još ovo dugme i to je to.

Otkopčava Tei još jedno dugme na majici.

TEA:

Misliš?

KRISTINA:

Je l' si normalna? Super ti je.

TEA:

Sigurno nećeš ti da je nosiš?

KRISTINA:

Ne mogu. Dobila sam je od Dušana. Ne mogu više da je nosim, misliće da se i dalje ložim na njega.

TEA:

A na meni je ok, a?

KRISTINA:

Pa, još ti malkice fali i bićeš skroz deo ekipice.

TEA:

Pa, šta mi fali?

MARIJA:

Još jedna sitnica.

TEA:

Čekaj, promenila sam garderobu.

KRISTINA:

Aha.

TEA:

Imala sam već tri dečka.

MARIJA:

Aha...

TEA:

Svi su osamdesetdeveto...

KRISTINA:

Ma, kul si, stvarno, samo ti još to malo fali. Još malo i svi u školi će buljiti u tebe kao što bulje u nas.

TEA:

Pa, šta?

Kristina pali cigaretu.

KRISTINA:

Ovo.

TEA:

E, ja ne mogu. Pa, rekla sam vam da imam astmu.

MARIJA:

A možda ne mora...

KRISTINA:

Možda...

Njih dve puše i toliko su kul.

TEA:

Dobro, daj jednu.

Tea ritualno pali.

KRISTINA:

Ako ti je frka, prvo pućkaj.

TEA:

Ma, ok sam.

MARIJA:

Skroz ti dobro stoji.

KRISTINA:

Skroz.

Sve tri se poređaju i ogledaju sa cigarama. Kul su. BUKA (off).

KRISTINA:

Keva, gasite cigare!

Nespretno ih pogase.

MARIJA:

Posle škole idemo kod mene. Moji nisu tu, prema tome, nema ovog smaranja.

KRISTINA:

Kul.

MARIJA:

Kul.

TEA:

Kul.

SCENA V

NEKA ZAPAŽANJA

UČESNICA:

Ne znam, kada slušam takve priče o zlostavljanju... Ne znam. Kako se osećam? Zgroženo... Užasno...

UČESNICA 1:

Kao da je to neki drugi svet. Kao da se to nasilje ne dešava ovde, među nama, pošto sam ovde u prostoriji sa normalnim ljudima kojima je van svake mogućnosti da se tako nešto desi. Ne mogu da zamislim da se to stvarno dešava, i to tako blizu nas, da se to dešava u Srbiji.

UČESNICA 2:

Mene zanima šta je u njihovim glavama? Da li oni znaju šta rade? Kako oni izgledaju?

UČESNICA 3:

Ma, kako izgledaju. Mogu da izgledaju i kao obezbeđenje. Stvarno, pričala mi je drugarica. Obezbeđenje na splavu je bio silovatelj. Da! Obezbeđenje na splavu. Obezbeđenje tuče devojke, rekli su mi na jednom splavu „pazi, nemoj da prilziš obezbeđenju, oni tuku devojke“.

UČESNICA 4:

Ma, izgledaju isto kao i mi. Ne možemo prema izgledu da znamo da li je neko nasilnik ili ne. One su u našim glavama sada neke strašne devojke, a i one imaju neko lice i neko telo. Možda i lepo lice, možda i pitomo lice.

UČESNICA 5:

Oni idu u istu prodavnicu, kupuju isti hleb, isto mleko, isto brašno. Mislim, i oni ogladne kao što i mi koji sedimo ovde ogladnimo. Možda neko od njih sada jede čokoladnu bananicu. Hoću da kažem, i oni ustaju iz nekog kreveta, hvataju se za neku kvaku da otvore vrata, kupuju odeću na istim mestima.

UČESNICA 6:

Da, isto imaju neku omiljenu stvar koju obuku tog dana kada žele da izgledaju lepo, imaju omiljenu boju, omiljeni kroj, omiljeni dezen, sve. Ma, sve isto kao i mi. Kad su se rodili, bili su slatke bebice u roze i plavim benkicama, a sad su isfenirane devojke u farmerkama i majicama. Evo, istim ovakvim farmerkama i istim ovakvim majicama.

SCENA VI

U ŠKOLI, DALJE

Teren za fudbal. Dečaci igraju. Devojčice ih gledaju, podeljene u dve grupe. U jednoj su Jelena i Tanja, a u drugoj Marija, Kristina i Tea.

TANJA:

Kako je sladak!

JELENA:

Pa, dobro, jeste, ali malo je ljakse, priznaj.

TANJA:

Nijeeeee. Šta mu fali?

JELENA:

Ne znam, taj stil oblačenja... Meni je slađi ovaj Dušan.

TANJA:

Dušan iz osmog tri? Nemam pojma, nije moj tip.

Druga grupa.

KRISTINA:

Dušan uopšte ne gleda u našem pravcu.

MARIJA:

Pa, kad ste raskinuli...

KRISTINA:

Znam, ali treba da pati, a ne da juri za loptom kao majmun.

TEA:

Eno ga, stao je, sad će sigurno da bulji u tebe.

KRISTINA:

Kako izgledam?

TEA:

Strava!

MARIJA:

Čekaj, bre, on ne gleda tebe. Bulji u onu malu.

KRISTINA:

Koju?

MARIJA:

Vidiš onu, iz šestog sedam.

KRISTINA:

Molim? Pa, ona uopšte nije njegov tip.

Prva grupa.

JELENA:

Daj, Dušan gleda u tebe već sigurno pet minuta bez prestanka.

TANJA:

Ma, baš me briga.

JELENA:

Kako te je baš briga? Na njega se loži pola škole, a najviše ona guska Kristina.

TANJA:

Što guska? Meni je on baš prelepa. I deluje mi super ovako.

JELENA:

Ma, daj...

TANJA:

Pa, ja bih se baš družila s njom.

JELENA:

Kad izvali da se Dušan loži na tebe, nema šanse da te pogleda.

TANJA:

Ma, pusti me više sa tim Dušanom, mene samo Marko zanima.

Druga grupa.

KRISTINA:

On stvarno gleda u tu klinku.

MARIJA:

Ladno.

KRISTINA:

Šta ona ima, a ja ne?

TEA:

Pa, ništa stvarno.

MARIJA:

Vidi kako se obukla, samo da bi privlačila pažnju.

KRISTINA:

Odvaliću je, majke mi.

TEA:

Pa, što se nerviraš? Cela škola se ionako loži na tebe.

KRISTINA:

Šta me briga za celu školu? Mene zanima samo Dušan.

SCENA VII

DNEVNICI

KRISTINA:

Dragi dnevniče, danas mi je najgori dan u životu! Dobila sam četiri iz matematike, što me i ne brine toliko koliko nešto još gore! Dušan je prišao onoj klinici iz šestog sedam. Da sam imala pištolj kod sebe, ne bih trepnula i ubila bih je! Počela sam da je mrzim, da joj zavidim. Šta ona to ima što ja nemam?

MARIJA:

Danas mi je inače bilo mnogo dosadno i nas tri ismo imale šta da radimo, a želele smo da se desi nešto da nas zabavi, i da bismo bile primećene. Inače nas tri znaju svi u školi i svi najbolji šmekeri nas muvaju. Svakako smo preopterećene time da se o nama priča kao o devojkama kojima niko ništa ne može.

TEA:

Bilo nam je jako dosadno, odnosno njima, jer ja se zabavljam svakim trenutkom provedenim pored njih. Mariji je bila prazna gajba, pa sam ja predložila da zovemo te momke 89. i 88. Da se malo zajebavamo. Međutim, Kristina je imala ideju da pozovemo te klinke iz šestog sedam i da ih naučimo nekim forama. To je bila moja prva prilika da naučim nekoga nečemu i da ja nekom budem idol. Baš sam želela to.

JELENA:

Impresionirana činjenicom da je nju, Tanju - šestakinju, i mene zajedno sa njom, ta popularna ekipa uopšte pogledala, a kamoli nam se obratila, Tanja je ko iz topa pristala da idemo kod njih. Kao što već znaš, dragi dnevniče, ja nikad nisam volela tu ekipu, niti sam njima bila fascinirana, štaviše, uvek su mi delovale kao neke isfolirane jadrnice željne pažnje. Ipak, pristala sam da idemo kod njih, jer sam videla da je Tanji to jako bitno, i pomislila sam da ne može ništa loše da nam se desi kad smo zajedno. Ispostavilo se da može.

KRISTINA:

Tea je preložila da zovemo frajere, žurka, ovo ono. Razmišljala sam da pozovem Dušana pa

da probam da ga smuvam nekako. Ali, šta ako mu ona klinka opet ne izbija iz glave? Tada mi je palo na pamet da razvalim tu malu. Naravno, napalila se žešće kada smo joj prišle.

TANJA:

Aaaaaa, znači, nisam mogla da verujem! Najbolje ribe u školi su prišle Jeleni i meni. Odmah smo ustale sa klupice, jer smo pomislile da one hoće da sednu. Ali, ne, one su htele nešto sasvim drugo.

Tanja i Jelena ustaju sa klupice kad im Kristina, Marija i Tea pridu.

TANJA:

Hoćete da sednete?

KRISTINA:

Ma, ne, sedite. Ima neko cigaru?

JELENA:

Ne pušimo.

MARIJA:

Stvarno?

TANJA:

Pa, ona ne puši.

JELENA:

A ti pušiš?

TANJA:

Jesam u staroj školi.

TEA:

A koje ste vi odeljenje? Kako vas nismo ranije videle?

TANJA:

Šesto sedam.

KRISTINA:

Šesti razred? Kul ste za šestakinje.

TANJA:

Hvala.

TEA:

Znate šta? Mi sad idemo kod Marije na kafu, pa smo mislile ako hoćete s nama.

JELENA:

Pa, mi sad imamo časove.

KRISTINA:

Zvaćemo i neke tipove.

TANJA:

Molim te...

JELENA:

Ne znam...

MARIJA:

Ja tu živim, odmah pored škole, tako da ako vam bude frka, možete da idete...

TANJA:

Možda će biti Marko...

JELENA:

Dobro... Hajde...

TANJA:

Obožavam te!

TEA:

Slatke su...

Povratak u dnevnik.

TANJA:

Aaaaaaa, znači nisam mogla da verujem! Najbolje ribe u školi su prišle Jeleni i meni!

JELENA:

Uvek su mi delovale kao neke isfolirane jadrnice željne pažnje.

MARIJA:

Svakako smo preopterećene da se o nama priča kao o devojkama kojima niko ništa ne može.

TEA:

To je bila moja prva prilika da naučim nekoga nečemu i da ja budem nekome idol. Baš sam želela to.

KRISTINA:

Tada mi je palo na pamet da razvalim tu malu.

TEA:

Baš sam želela to.

MARIJA:

Svakako smo preopterećene da se o nama priča kao o devojkama kojima niko ništa ne može.

KRISTINA:

Šta ona ima što ja nemam?

JELENA:

Pomislila sam da ne može ništa loše da nam se desi kad smo zajedno. Ispostavilo se da može.

TANJA:

One su htele nešto sasvim drugo.

TEA:

Da se malo zajebavamo.

KRISTINA:

Pištolj.

MARIJA:

Preopterećene.

TEA:

Zajebavamo.

JELENA:

Isfolirane jadrnice.

KRISTINA:

Da razvalim.

TEA:

Idol.

JELENA:

Željne pažnje.

TANJA:

Ali, ne, one su htele nešto sasvim drugo.

SCENA VIII

A ŠTA KAŽU STRUČNJACI?

STRUČNJAK 1:

Prema istraživanju koje je na uzorku od 30.000 školske dece sproveo Institut za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu u okviru UNICEF-ovog programa “Škola bez nasilja”, 65% dece jednom u tri meseca doživi neki oblik nasilja, 44% jednom ili više puta tokom celog školovanja a 23% dece je izjavilo da su bili izloženi nastavničkom nasilju. Jedna petina đaka trpi sistematsko maltretiranje od strane svojih vršnjaka, bilo da je reč o verbalnom nasilju, socijalnom isključivanju ili fizičkim nasrtajima.

STRUČNJAK 2:

Na pitanje kako reaguju na nasilje, najveći broj školaraca kaže da se trude da izbegnu nasilnika, a ako to ne mogu pokušavaju da ga odgovore od nasilja dovrtljivim razgovorima i šalama, ali i materijalnim poklonima. Međutim, polovina anketiranih priznaje da ne reaguje kada se nasilje događa nekom drugom učeniku, a četvrtina takvo ponašanje objašnjava stavom “da to nije njihova stvar”.

STRUČNJAK 1:

Dešava se upravo ono na šta su stručnjaci bezuspešno upozoravali da će se dogoditi sa generacijama koje su odarastale u haotičnim društvenim okolnostima od početka devedesetih godina do danas.

STRUČNJAK 2:

Kriminolozi procenjuju da je stopa maloletničkog kriminala značajno veća od evidentirane, odnosno da na jedno registrovano razbojništvo praćeno nasiljem dolazi bar još jedno koje nije otkriveno, dok je broj seksualnih napada od tri do pet puta veći u odnosu na zvanične podatke.

STRUČNJAK 1:

Među glavnim uzrocima nasilnog ponašanja mladih svakako su nasilje u porodici, poremećaji ponašanja i manjkavost vaspitne funkcije u školi, uticaj vršnjačkih grupa a posebno maloletničkih bandi, društveno okruženje i mediji u kojima dominiraju šund i agresija kao

najbrži i najdelotvorniji način društvene promocije. Država nema adekvatne mehanizme niti dovoljno obučeni kadrovi za rešavanje nijednog od navedenih problema, a posebno je zakazala u reagovanju na bujanje nacionalističkih i fašističkih vrednosti i organizacija koje ih propagiraju.

STRUČNJAK 2:

Prema ocenama iznetim u raspravi, još jedan od državnih promašaja je neadekvatno zakonodavstvo, koje se i dalje dominantno zasniva na društvenim oklonostima od pre pola veka, dok je novija regulativa poput Zakona o maloletnim počiniocima krivičnih dela i krivično pravnoj zaštiti maloletnih lica neprimenjiva u praksi, usled nepostojanja odgovarajuće institucionalne infrastrukture. Ni policija nije adekvatno obučena za reagovanje na nasilje i komunikaciju sa mladima, naprotiv, ona svojim isticanjem sile i preterano nametljive kontrole često provocira nasilne reakcije

STRUČNJAK 2:

I škola je svoju vaspitnu funkciju svela isključivo na disciplinske mere, pa se učenici šalju pedagogu i psihologu samo "po kazni" zbog učinjenog ispada, a ne zato što je uočeno da imaju probleme u porodici, komunikaciji sa vršnjacima ili sa učenjem.

STRUČNJAK 1:

Fokusiranost škola na puko preživljavanje proterali su gotovo sve kreativne sadržaje iz škola, dok u školskom okruženju cvetaju kafići, kockarnice i kladionice. Đaci beže sa časova već u nižim razredima osnovne škole.

STRUČNJAK 2:

Sa čime se to susrećemo? Nasilje je uvek postojalo, i uvek će, ali da li mi to prisustvujemo nastanku jedne nove generacije nasilnika?

SCENA IX

KOD MARIJE NA GAJBI

Tinejdžerska fensi soba. Dolaze Kristina, Marija, Tea, Jelena i Tanja.

TANJA:

Kako ti je lepa soba!

MARIJA:

Aha. Sedite. Hoćete kafu?

TANJA:

Pa,može, hvala.

JELENA:

Ja ne pijem.

TEA:

A kako se ti beše zoveš? Ti si Tanja, je l' da? A ti?

KRISTINA:

Da, i ja sam zaboravila.

MARIJA:

Da, i ja.

JELENA:

Jelena.

KRISTINA:

Pa, ti, Jelena ostani tu da stojiš, a ti, Tanja, sedi ovde. Ovde na krevet.

TANJA:

Ovde?

KRISTINA:

Sedaj bre, kučko mala!

Kristina je gurne, ona padnena krevet. Onda kreće ispočetka.

TANJA:

Kako ti je lepa soba!

MARIJA:

Aha. Sedite. Hoćete kafu?

TANJA:

Pa,može, hvala.

JELENA:

Ja ne pijem.

TEA:

A kako se ti beše zoveš? Ti si Tanja, je l' da? A ti?

KRISTINA:

Da, i ja sam zaboravila.

MARIJA:

Da, i ja.

JELENA:

Jelena.

KRISTINA:

Pa, ti, Jelena ostani tu da stojiš, a ti, Tanja, sedi ovde. Ovde na krevet.

TANJA:

Ovde?

KRISTINA:

Sedaj bre, kučko mala!

JELENA:

Je l' si ti normalna? Pusti je!

TEA:

Ti ćuti!

KRISTINA:

Skini taj duks.

TANJA:

Neću.

MARIJA:

Skini, vruće je.

TANJA:

Nije.

KRISTINA:

Skidaj se!

Kristina je udari. Opet ispočeka.

TANJA:

Kako ti je lepa soba!

MARIJA:

Aha. Sedite. Hoćete kafu?

TANJA:

Pa,može, hvala.

JELENA:

Ja ne pijem.

TEA:

A kako se ti beše zoveš? Ti si Tanja, je l' da? A ti?

KRISTINA:

Da, i ja sam zaboravila.

MARIJA:

Da, i ja.

JELENA:

Jelena.

KRISTINA:

Pa, ti, Jelena ostani tu da stojiš, a ti, Tanja, sedi ovde. Ovde na krevet.

TANJA:

Ovde?

KRISTINA:

Sedaj bre, kućko mala!

JELENA:

Je l' si ti normalna? Pusti je!

TEA:

Ti ćuti!

KRISTINA:

Skini taj duks.

TANJA:

Neću.

MARIJA:

Skini, vruće je.

TANJA:

Nije.

KRISTINA:

Skidaj se!

Kristina je udari. Tanja skine duks.

KRISTINA:

Sad ćemo lepo da te slikamo голу.

TANJA:

Neee, zašto?

KRISTINA:

Pa, mnogo voliš da se pokazuješ. Mi ćemo lepo da te doteramo i da pošaljemo celoj školi.

JELENA:

Šta vam je uradila, ostavite je!

TEA:

Ti ćuti.

MARIJA:

Mnogo voli da privlači pažnju. A nama se to ne dopada.

KRISTINA:

Muvaš Dušana, a kučko mala?

TANJA:

Ne, meni se sviđa Marko!

KRISTINA:

Ne laži!

Ponovo je udari. Ponovo ispočetka.

TANJA:

Kako ti je lepa soba!

MARIJA:

Aha. Sedite. Hoćete kafu?

TANJA:

Pa,može, hvala.

JELENA:

Ja ne pijem.

TEA:

A kako se ti beše zoveš? Ti si Tanja, je l' da? A ti?

KRISTINA:

Da, i ja sam zaboravila.

MARIJA:

Da, i ja.

JELENA:

Jelena.

KRISTINA:

Pa, ti, Jelena ostani tu da stojiš, a ti, Tanja, sedi ovde. Ovde na krevet.

TANJA:

Ovde?

KRISTINA:

Sedaj bre, kučko mala!

JELENA:

Je l' si ti normalna? Pusti je!

TEA:

Ti ćuti!

KRISTINA:

Skini taj duks.

TANJA:

Neću.

MARIJA:

Skini, vruće je.

TANJA:

Nije.

KRISTINA:

Skidaj se!

Kristina je udari. Tanja skine duks.

KRISTINA:

Sad ćemo lepo da te slikamo голу.

TANJA:

Neee, zašto?

KRISTINA:

Pa, mnogo voliš da se pokazuješ. Mi ćemo lepo da te doteramo i da pošaljemo celoj školi.

JELENA:

Šta vam je uradila, ostavite je!

TEA:

Ti ćuti.

MARIJA:

Mnogo voli da privlači pažnju. A nama se to ne dopada.

KRISTINA:

Muvaš Dušana, a kučko mala?

TANJA:

Ne, meni se sviđa Marko!

KRISTINA:

Ne laži!

Ponovo je udari.

TANJA:

Ne lažem!

JELENA:

Ostavi je!

Tea ćušne Jelenu po glavi.

TEA:

Dosta!

KRISTINA:

Skini sad pantalone.

MARIJA:

Skini ih, ili hoćeš da ih mi skinemo?

TANJA:

Molim vas...

KRISTINA:

Kad moliš, onda klekni na kolena.

Tea stvarno klekne. Kristina je opet udari. Opet ispočetka.

TANJA:

Kako ti je lepa soba!

MARIJA:

Aha. Sedite. Hoćete kafu?

TANJA:

Pa,može, hvala.

JELENA:

Ja ne pijem.

TEA:

A kako se ti beše zoveš? Ti si Tanja, je l' da? A ti?

KRISTINA:

Da, i ja sam zaboravila.

MARIJA:

Da, i ja.

JELENA:

Jelena.

KRISTINA:

Pa, ti, Jelena ostani tu da stojiš, a ti, Tanja, sedi ovde. Ovde na krevet.

TANJA:

Ovde?

KRISTINA:

Sedaj bre, kučko mala!

JELENA:

Je l' si ti normalna? Pusti je!

TEA:

Ti ćuti!

KRISTINA:

Skini taj duks.

TANJA:

Neću.

MARIJA:

Skini, vruće je.

TANJA:

Nije.

KRISTINA:

Skidaj se!

Kristina je udari. Tanja skine duks.

KRISTINA:

Sad ćemo lepo da te slikamo голу.

TANJA:

Neee, zašto?

KRISTINA:

Pa, mnogo voliš da se pokazuješ. Mi ćemo lepo da te doteramo i da pošaljemo celoj školi.

JELENA:

Šta vam je uradila, ostavite je!

TEA:

Ti ćuti.

MARIJA:

Mnogo voli da privlači pažnju. A nama se to ne dopada.

KRISTINA:

Muvaš Dušana, a kučko mala?

TANJA:

Ne, meni se sviđa Marko!

KRISTINA:

Ne laži!

Ponovo je udari.

TANJA:

Ne lažem!

JELENA:

Ostavi je!

Tea čušne Jelenu po glavi.

TEA:

Dosta!

KRISTINA:

Skini sad pantalone.

MARIJA:

Skini ih, ili hoćeš da ih mi skinemo?

TANJA:

Molim vas...

KRISTINA:

Kad moliš, onda klekni na kolena.

Tanja stvarno klekne. Kristina je opet udari.

KRISTINA:

Skidaj se. A ti ćeš da snimaš taj striptiz.

JELENA:

Molim vas da je ostavite na miru.

Tea je udari.

TEA:

Hoćeš i ti da dobiješ?

MARIJA:

Možeš da dobiješ i metak u glavu. Pogledaj šta ima moj tata.

Donese pištolj.

TEA:

Marija, skloni to. Možeš stvarno nekoga da ubiješ.

MARIJA:

Ma, ne brini, spretna sam. Hajde, vadi telefon i snimaj.

Jelena uključuje telefon, u suzama.

TANJA:

Pomozi mi...

JELENA:

Izvini...

KRISTINA:

Marija, dođi da je mi skinemo. Snimaj!

Marija i Krinstina prilaze Tanji. Počinju da joj otkopčavaju pantalone. Tanja stavi ruke na lice.

KRISTINA:

Skidaj ruke sa lica! Skidaj!

Ponovo je udari. Tanja padne.

SCENA X

DNEVNICI

TANJA:

U jednom trenutku sam se onesvestila. Kad sam se probudila bila sam na nekom krevetu. Jelena je stajala sa mobilnim i slikala me, uplakana.

KRISTINA:

Tada sam bila, čini mi se, kao na vrhu sveta. Ti udarci su me činili srećnom. Policija nam ne može ništa, maloletni smo. Uostalom, tata mi je policajac. Tako da me ništa nije plašilo.

TANJA:

Počela sam da dozivam Jelenu da mi pomogne, ali ona je samo gledala. Ništa mi nije rekla, nije se ni pomerila. Zazvonio je interfon.

MARIJA:

Posle nekoliko sati, kod mene je došao i ortak koga smo pozvale da se pridruži. Međutim, umesto da prihvati to, on je počeo da brani tu malu Tanju koja je tada počela i da vrišti. U tom trenutku me je mnogo iznerviralo što joj je pomogao.

JELENA:

Kao spas u zadnji čas, došao je Miloš i izbavio nas odande. Izbavio nas je iz sobe pakla. Spasao nas je da ne poludimo skroz.

TEA:

Žmurila sam u nekim trenucima i koncentrisala se na Jelenu koja je sve to snimala. Nije trebalo dotle da dođe. U jednom trenutku, Marija me je pogledala popreko. Osetila je moj strah, i ja sam se uplašila i zatim jako udarila Jelenu. Osetila sam se bolesno. Onda smo zvale Miloša da se malo «poigra sa njom», to jest, ja sam ga zvala jer sam znala da mu se sve ovo ne bi dopalo, i da će izbaviti tanju. Bila sam u pravu!

SCENA XI

MILOŠ KAO SPAS

Kristina baci Tanju na pod.

KRISTINA:

Evo, možeš da radiš sa njom šta god hoćeš.

MILOŠ:

Šta pričaš bre ti?

MARIJA:

Tea, zašto si zvala ovog debila?

TEA:

Mislila sam da će hteti malo da se zeza sa nama.

MILOŠ:

Vi ste bolesne! Bolesne! Evo ti duks, obuci se.

Tanja obuče duks.

KRISTINA:

Alo bre, šta radiš to! Tea, rekla si da je neki neiživljeni kreten i da će hteti malo da se iživi!

TEA:

I ja sam mislila!

MILOŠ:

Hajde, idite odavde.

Tanji i Jelena krenu.

KRISTINA:

Gde ćete? Gde ste pošle?

Krene da ih ponovo uhvati, ali Miloš uhvati nju.

MILOŠ:

Bežite! Brzo!

Jelena i Tanja pobegnu.

SCENA XII

DNEVNICI PONOVO

KRISTINA:

I ne kajem se zbog onoga što sam uradila. Trebalo je i više. Ne, ja nisam monstrum, samo sam htela drugima da pokažem da ja mogu sve. I uspela sam. Sada mogu mirno da spavam. I da dolazim u školu nasmejana. Sa onom dozom samopouzdanja koju sam imala dok mi mala nije postala konkurencija. A sada, moram da spavam. Suviše sam umorna. Laku noć...

MARIJA:

Nekako mi je žao. Ne znam šta da radim. Strah me je. Sada mogu samo da molim boga da sve dobro prođe, to jest, da se ništa ne sazna, ili ako se sazna da se ne priča mnogo o tome, poošto me je ipak blam, a i svakako bi mi rejting u školi opao. Dragi dnevniče, to bi bilo sve za sada. O svemu što se naknadno bude dešavalo bićeš na vreme obavešten. Poljubac. Srce. Tvoja Maki.

TEA:

Osećam se jako prljavo. Ne znam šta da radim. Možda posetim crkvu, ili tako nešto. Plašim se, i kao da sam ponovo na početku. Opet u ogledalu vidim monstruma. Opet ne vidim sebe. Možda nikad nisam ni videla. Sramota me je i plašim se. Pozvažu sada Kris i Maki da vidim kako se one osećaju. One sigurno znaju šta treba dalje da uradimo.

JELENA:

Dok pišem ovo, plačem. Plečem, plačem i plačem. Dela od stana do kuće se i ne sećam. Tanja i ja nismo progovorile ni reč. Niti smo se čule od tad, a prošlo je tri sata. Nadam se da će me razumeti. Ne želim da je izgubim. Jedva čekam da se čujem s njom i da saznam da li je dobro, jer znam da ja nisam. Bože, milim te, samo neka je dobro. Ašto se njih tiče, Bože, ako te ima, kazni ih! Kazni!

TANJA:

Kada je trebalo da se rastanemo, Jelena me je sam opogledala i rekla: «Žao mi je...», i ja sam

tréceći otišla kući. Otišla sam u kupatilo, umivala se i plakala. Nisam mogla da se smirim.

Legla sam na kreveti pokušavala da se smirim, ali sam bila uplašena da će ako zatvorim oči one ponovo doći. Mama je došla i zagrlila me, ali ja nisam mogla ništa da joj kažem. Zaspala sam u njenom krilu.

SCENA XIII

A ŠTA PEDAGOZI KAŽU?

PSIHOLOG:

Ts, ts, ts, strašne stvari se događaju školama. Ali, eto, mi smo stvarno nemoćni da bi šta preduzmemo. Ta deca su toliko zatrovana televizijom i štampom, i neće, prosto neće da nas slušaju... Mi svake godine radimo testove, prosto da vidimo s kim imamo posla, znate...

NOVINAR:

I?

PSIHOLOG:

Šta «i»?

NOVINAR:

Kakvi su rezultati?

PSIHOLOG:

Koji sad rezultati?

NOVINAR:

Testova koje sprovodite?

PSIHOLOG:

Ah, pa... Još nisu obrađeni, prosto nisu, nisu još.

NOVINAR:

Zašto? Radili ste ih na početku školske godine, sada je već kraj?

PSIHOLOG:

Prosto još nisu. Prosto su... Nestali negde.

NOVINAR:

Kako to mislite?

PSIHOLOG:

Znate li vi koliko toga ima? Uostalom, zovite direktora.

NOVINAR:

Kakvi su vaši komentari povodom ovog slučaja?

DIREKTOR:

Kog slučaja?

NOVINAR:

Maltretiranja učenice šestog razreda?

DIREKTOR:

Oprostite, na važnom sam sastanku.

NOVINAR:

Ali...

DIREKTOR:

Zovite kasnije!

Sutradan.

NOVINAR:

Dobar dan, ja sam vas juče zvao...

DIREKTOR:

Daa?

NOVINAR:

Imate vremena?

DIREKTOR:

Kažite?

NOVINAR:

Povodom slučaja maloletničkog nasilja u vašoj školi?

DIREKTOR:

Sastanak! Kasnije!

PREKINUTA VEZA (off).

SCENA XIV

JOŠ KOMENTARA

UČESNICA 1:

Ne znam da li je gore što se takve stvari dešavaju, ili što se ništa ne preduzima. Uvek ima dece koja su delikventi, ali hoće li se to nekako rešiti? A njihova rešenja su „u skladu sa zakonom“, trenutno ne mogu da se jave, niko na to ne reaguje, samim tim to znači odobravanje. Čutanje znači odobravanje.

UČESNICA 2:

Oni će im smanjiti ocenu iz vladanja, a to se radi za bežanje sa časa.

UČESNICA 3:

Mene je uznemirilo i to što to rade neka mlada deca. Oni nisu punoletni, to su trinaestogodišnjaci, u njima se rađa neka potreba da se svete...

UČESNICA 4:

Ja idem u pravnu školu, i mi smo učili da dete do četrnaest godina nije pravno odgovorno, i ne može krivično da odgovara. Šta onda preuzeti kada toliko dete ima želju da nekoga povredi? A da, psiholozi kažu, da je to zato što navodno dete mlađe od četrnaest godina nije spremno i sposobno da nanese bol.

UČESNICA 5:

Ja mislim da na to utiče televizija i internet.

UČESNICA 6:

Jednim velikim delom je i porodica kriva.

UČESNICA 7:

Niko ne zna kreativno da iskoristi slobodno vreme. Svi se smaraju. Kao „hajde dođi da izblejimo“.

UČESNICA 8:

Ja idem u dizajnersku, i tamo se svašta dešava, ali evo na primer mog brata zamalo da napadnu kada je išao na trening. Prišao mu je dečko i rekao: „Šta se širiš po mom kraju, hoćeš da te izbodem?“. On je srećom poznao neke druge iz tog društva, pa mu se ništa nije desilo. Hoću da kažem, povod nije bitan.

UČESNICA 1:

Možda oni i osećaju da je to loše, ali ne smeju zbog društva da reaguju.

UČESNICA 2:

Napada onaj ko ima kompleks niže vrednosti, onaj ko je nije siguran u sebe, u svoj svet i smisao.

UČESNICA 3:

Ja mislim da je ključno rešenje reakcija na to. Kad bi jedne kaznili, možda se ne bi opet ponovilo. I na primer, te kamere. Zašto se ne upotrebljavaju u ispravne svrhe? Na primer, mi jutros kad smo imali trening, počeli smo da igramo lpte u hodniku, i domar nam kaže: „Snimaju vas kamere, ne može tako, bićete kažnjeni“. Mislim kažnjeni, za tako nešto, a kad se desi nešto stvarno užasno, ništa...

UČESNICA 4:

I šta je uopšte u glavi nasilnika. Na primer, ipak treba nekoga ubosti nožem per puta! Kad zamislimo kako to izgleda, to je strašno, krv šiklja, to nije metak, to je ipak neki bliski kontakt. Pritom treba biti i snažan, jer tu su kosti... Kako neko može uopšte to da podnese? Ja bih se ispovraćala...

UČESNICA 5:

Potrebno je više psihologa. Mi smo našeg videli par puta. Oni bukvalno ne rade ništa. Dođu kao na početku godine i sprovedu neke testove. I šta posle bude sa tim testovima, stvarno mi nije jasno...

SCENA XV

ŠTA JE BILO POSLE?

NOVINAR:

Kristinu su roditelji bez problema upisali u gimnaziju. Baš u onu u koju je želela. Školska godina je u punom jeku, Kristina i dalje niže petice. I najbolja je riba u školi. Nikada nije ni sa kim pričala o slučaju Tanje. Tanju je jednom sreća na ulici. Čak joj se i javila. Tanja je pobešla.

Kristina ode.

NOVINAR:

Marija. Dobila je ukor pred isključenje zbog slučaja «Tanja». Upisala se u srednju školu. Na žalost, nije imala dovoljno poena da bi bila u istoj školi sa Kristinom. Rejting joj je opao. Sa Kristinom se više ne čuje, ona ima novo društvo. Ni sa Teom. Taj deo njenog života je završen. Trenutno smišlja šta da uradi da bi spasla svoj status teško stečen u osnovnoj školi.

Marija ode.

NOVINAR:

Tea posle slučaja «Tanja» nije ostala ista osoba. Dobila je ukor. Izbegava Kristinino i Marijino društvo. Milošu je pokušala da objasni šta se zaista dogodilo i koliko je njeno učešće u tome zanemarljivo. Miloš joj nije poverovao. Pala je na prijemnom za srednju školu. Svaki dan započinje dugim posmatranjem svog lika u ogledalu.

Tea ode.

NOVINAR:

Jeleni je sam ojedno važno. Da je Tanja razume i oprostí joj. Tanja je jeste razumela, i jeste joj oprostila, ali nije zaboravila. To je prvi put shvatila kada je nije pozvala na svoj petnaesti rođendan. Jelena ipak živi u nadi da će na šesnaesti rođendan svoje najbolje drugarice ipak biti pozvana.

Jelena ode.

NOVINAR:

Tanja je odmah promenila školu, iako je ostalo tako malo do kraja školske godine. Šesti razred će završiti vanredno. Molila je roditelje da se presele u drugi grad, ali oni nemaju uslova za tako nešto. Oboje rade. Stvarno je oprostila Jeleni, svim srcem, ali nije više mogla da je vidi. Njen lik je podsećao na ono što se dogodilo. Nije mogla ponovo kroz to da prolazi. Psiholozi kažu da njen oporavak ide svojim tokom, i da će se uskoro sasvim oporaviti.

Tanja ostane da sedi dosta dugo.

NOVINAR:

Tanjina nova škola je bila sasvim drugačija od stare. Naravno, i dalje je bilo svakakvih učenika, ali činilo joj se ipak da će sve ići kako treba. Najviše je volela engleski.

Svi počinju da se okupljaju oko nje i raspoređuju se za čas engleskog.

SCENA XVI

ENGLISH

Učionica. Profesor je pred tablom, a đaci u klupama. Neki ga slušaju, neki ne.

PROFESOR:

Najveći broj imenica koje se završavaju na –o, a prethodiim suglasnik, grade množinu dodavanjem nastavka –es. Ovaj nastavak izgovara se «z». Pišite primere: potato – potatoes, hero – heroes.

Žamor.

PROFESOR:

Imenice stranog porekla ne dobijaju nastavak –es, već –s. Piano-pianos.

UČENIK 1:

Koja je množina od bolid?

PROFESOR:

Tišina.

UČENIK 2:

Kako smara matori...

Ulazi Učenica 3 koja kasni.

PROFESOR:

Rekao sam na prošlom času. Ko zakasni, upisan je i ne treba da ulazi.

UČENICA 3:

E, zabile me šta si ti rekao...

PROFESOR:

Izađi napolje.

UČENICA 3:

Neću.

PROFESOR:

Izađi.

UČENICA 3:

Poljubiš me u dupe.

PROFESOR:

Upisujem ti opomenu.

UČENIK 1:

Aj samo probaj.

UČENIK 2:

Samopriđi tom dnevniku.

Profesor priđe, učenici nasrnu na njega. Učenica 4 ustane.

UČENICA 4:

Neeeeee!

Istrči,a ostali nasrnu na Profesora. Zaleđena slika.

KRAJ